

Působení Ivana Dejmalá ve studentském hnutí

JAROSLAV PAŽOUT

Dne 6. února 2008 zemřel ve věku 61 let signatář Charty 77, ekologický aktivista, bývalý ministr životního prostředí a místopředseda rady Ústavu pro studium totalitních režimů Ivan Dejmál. Počátky politické činnosti Ivana Dejmalá jsou spjaty se studentským hnutím v 60. letech 20. století. Dejmalovu působení v něm je věnován následující článek.

Členové Hnutí revoluční mládeže Ivan Dejmál (vlevo), Petruška Šustrová a Jan Frolík v bytě Petrušky Šustrové po Dejmalově propuštění z vězení, 1972
Zdroj: Osobní archiv Petrušky Šustrové

Ivan Dejmál se narodil 17. října 1946 v Trmicích v okrese Ústí nad Labem. Jeho otec byl v tu dobu národním správcem obchodu s koloniálem, kde byla zaměstnána i jeho matka. Od roku 1951 otec pracoval jako skladník na různých stavbách, matka jako prodavačka n. p. Pramen. Po ukon-

čení základní školy v roce 1960 se Dejmál vyučil v Litoměřicích zahradníkem. V roce 1963 začal studovat dvouletou zahradnickou nástavbu na Střední zemědělské technické škole v Děčíně-Libverdě, kde v roce 1965 maturoval. V témže roce se stal posluchačem fyto technického oboru

Agronomické fakulty Vysoké školy zemědělské (VŠZ) v Praze. V lednu 1966 studium přerušil a do září téhož roku pracoval jako technik ovocnářské skupiny na Státním statku v Klášterci nad Ohří. Poté znovu nastoupil na fakultu. Dvakrát se v průběhu studia neúspěšně pokoušel přestoupit na zahradnický obor.

V době Dejmalova nástupu na fakultu již v Praze existovalo silné studentské hnutí, jehož rozvoj souvisel s celkovým pohybem ve společnosti. Nonkonformní nezávislé skupiny nejprve vznikly na počátku šedesátých let na Filozofické fakultě Univerzity Karlovy v Praze (FF UK), Fakultě strojní a Fakultě technické a jaderné fyziky Českého vysokého učení technického v Praze (ČVUT), na Právnické a na Přírodovědecké fakultě UK a později i na jiných fakultách. Při vytváření center studentského hnutí hrály velkou roli studentské kluby a časopisy a také některé fakultní výbory Československého svazu mládeže (ČSM), monopolní mládežnické organizace přímo podřízené Komunistické straně Československa (KSČ). Toto hnutí zůstalo dlouho omezeno na Prahu, ostatní vysokoškolská centra se

probouzela pomalu. Na některých pražských fakultách se v polovině šedesátých let vytvořilo tak svobodné prostředí, že zde bylo možno diskutovat o otázkách, které byly do té doby tabu. Stěžejní roli sehrál Vysokoškolský obvodní výbor ČSM v Praze, který byl spolu s vysokoškolskými obvodními výbory v Brně a Bratislavě obnoven na podzim 1963. Poskytl půdu pro komunikaci na horizontální úrovni, po několika letech své existence se stal klíčovým centrem opozičních aktivit pražských studentů. Řada aktivních studentů ovšem působila i mimo rámec Československého svazu mládeže, což byl případ i Ivana Dejmalu.

Opoziční prostředí se v průběhu šedesátých let vytvořilo též na Vysoké škole zemědělské v Praze. Podle mínění Ivana Dejmalu to byl důsledek faktu, že od poloviny šedesátých let se zde při přijímacím řízení, podobně jako na některých jiných vysokých školách, přestalo přihlížet ke kádrovým posudkům. Tak bylo na tuto školu přijato mnoho studentů z venkova, kteří byli v dětství formováni střetem svých rodičů s režimem při násilné kolektivizaci.¹ V druhé polovině šedesátých let zde aktivně vystupovali hlavně Miroslav Tyl a Karel Kovanda. Významnou platformou pro prezentování nonkonformních názorů byl časopis Impuls.

Kritická vystupování části studentů vyvolala značnou nevoli představitelů režimu, v několika případech dokonce podnítila jejich přímý mocenský zásah. Na přelomu roku 1966 a 1967 byl nejvýznamnější studentský předák Jiří Müller vyloučen ze studií na Fakultě strojní ČVUT i z ČSM a mimo řádný termín odveden k výkonu vojenské prezenční služby. V reakci na odpor studentů proti tomuto zákroku se to samé stalo v srpnu 1967 dalšímu posluchači strojní fakulty

Delegátský lístek Ivana Dejmalu pro zakládající kongres SVS

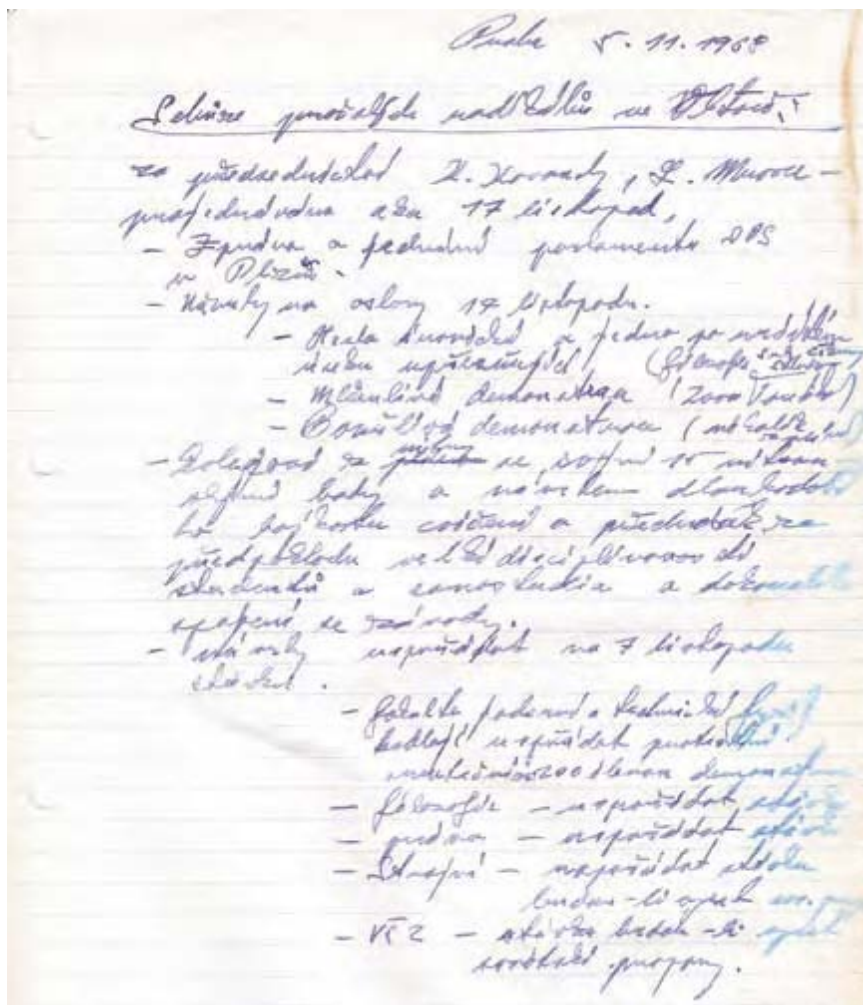
Lubomíru Holečkovi. Trpělivost s režimem i s Československým svazem mládeže studenti definitivně ztratili po brutálním zásahu policie proti vysokoškolákům z pražských kolejí na Strahově, kteří na konci října 1967 protestovali proti nevyhovujícím ubytovacím podmínkám. Potlačení demonstrace studentů obývajících strahovské koleje bylo jednou z bezprostředních příčin pádu režimu Antonína Novotného v lednu 1968.

Studenti patřili k nejradikálnějším složkám společnosti i po lednu 1968. Struktura Československého svazu mládeže na vysokých školách se de facto rozpadla. Jeho fakultní výbory nahradily akademické rady studentstva, které na fakultách pod různými jmény vznikaly po vzoru pražské filozofické fakulty. Specifickou cestou se vydali studenti Vysoké školy zemědělské v Praze. Oproti jiným fakultám nevytvořili samosprávnou organizaci na zastupitelském principu. Po delším období přípravných

prací a tříbení názorů byla na shromáždění studentů 10. dubna 1968 oficiálně ustavena Samostatná organizace studentů (SOS). Shromáždění schválilo návrh základní koncepce činnosti nové organizace, vypracovaný při předchozích diskusích ve studentském klubu VŠZ v Praze. Podle této koncepce měla být Samostatná organizace studentů výběrovou politickou organizací sdružující především aktivní studenty. Členství v ní se vylučovalo s členstvím v ČSM, měla být založena na demokratických principech na základě neformální struktury.

Klíčovou úlohu při vytváření SOS sehrál Miroslav Tyl, který připravil zakládající dokument organizace a po konzultaci s Ivanem Dejmallem, Jaromírem Chocholou, Pavlem Rybou a dalšími studenty a za jejich pomoci realizoval jeho obsah. Po celou dobu existence organizace Tyl předsedal jejímu vedení. Ivan Dejmal zde měl na starost velkou část agendy.

¹ Rozhovor autora s Ivanem Dejmallem 20. 7. 1999. S touto hypotézou však nesouhlasí Karel Kovanda, viz rozhovor autora s Karlem Kovandou 6. 11. 2000, a Miroslav Tyl, viz rozhovor autora s Miroslavem Tylem 24. 11. 2005. Podle Tyla se silně zpolitizované prostředí vytvořilo na VŠZ v Praze až na podzim 1967 v souvislosti s tzv. strahovskými událostmi.

Rukopisné poznámky Ivana Dejmalá ze schůze pražských studentských radikálů

Samostatná organizace studentů se stala uznávaným zástupcem studentů na Vysoké škole zemědělské v Praze, její roli akceptovalo nejen vedení vysoké školy a jednotlivých fakult, ale i celoškolská organizace

KSČ. Dostala k dispozici majetek Československého svazu mládeže, včetně finančních prostředků, materiálového vybavení a místnosti sekretariátu. V následující době si zjednávala mandát tím, že pro schva-

lování důležitých rozhodnutí svolávala shromáždění studentů, která též volila zástupce reprezentující VŠZ v Praze navenek.² Samostatná organizace studentů se výraznou měrou podílela např. na rehabilitaci studentů vyloučených ze školy z politických důvodů po únoru 1948.

Rozdílný vývoj na Vysoké škole zemědělské v Praze oproti jiným fakultám vysvětluje Ivan Dejmal již citovanou myšlenkou o hlubší politizaci studentstva na této vysoké škole. Podle jeho svědectví se zde začala politická organizace – předchůdkyně SOS – formovat již na konci roku 1967. Proti očekávání jejich aktivistů se na VŠZ v Praze nevytvořila další politická skupina, neboť ideový profil SOS korespondoval s názory většiny studentů.³

Ivan Dejmal se účastnil též zakládajícího kongresu Svazu vysokoškolského studentstva Čech a Moravy (SVS) 25. – 26. dubna 1968 v Olomouci, který ovšem v prvních měsících jeho existence považoval za konformní organizaci. Jeho prvním vedení reprezentovanému předsedou Petrem Rybářem z Vysoké školy ekonomické v Praze šlo podle Dejmalá především o zajištění materiální základny studentů, o kterou se pak měl svaz starat. Udržet tyto výhody měly pomoci dobré vztahy s mocí, které se nemělo příliš oponovat. *V rozbouřené politické atmosféře, představitelům moci jako na zavanou, přišel přípravný výbor SVS se svým návrhem na vytvoření všestudentské organizace odborového charakteru. Ze strany státu byl činěn silný tlak na urychlené založení SVS nejen pro jeho navrhovaný charakter, ale i proto, že*

2 K vývoji na Vysoké škole zemědělské v Praze viz blíže PAŽOUT, Jaroslav: Studentské hnutí na Vysoké škole zemědělské v Praze v době Pražského jara. In: *Zemědělské školství, výzkum a osvěta jako předpoklad hospodářského a sociálního rozvoje venkova v 19. a 20. století. Sborník příspěvků věnovaný památce Samuela Cambela. Studie Slovákckého muzea 9/2004*, s. 133–137. Ke vzniku SOS viz soubor dokumentů Materiály o Samostatné organizaci studentů (SOS) na VŠZ v Praze, Libri prohibiti, Praha (dále jen LP), Československé studentské hnutí šedesátých let dvacátého století (sbírka Ivana Dejmalá) (dále jen Čsl. studentské hnutí (sb. Ivana Dejmalá)), inv. č. 85, kart. 2. Z tohoto souboru byla publikována zpráva Miroslava Tyla o přípravách na založení SOS, PAŽOUT, Jaroslav: Sbírnka Ivana Dejmalá – významný pramen k dějinám československého studentského hnutí v šedesátých letech dvacátého století. In: *Sborník archivních prací*, roč. 53, č. 2/2003 (dále jen PAŽOUT, Sbírnka Ivana Dejmalá), příloha, dok. č. 5, s. 168–169.

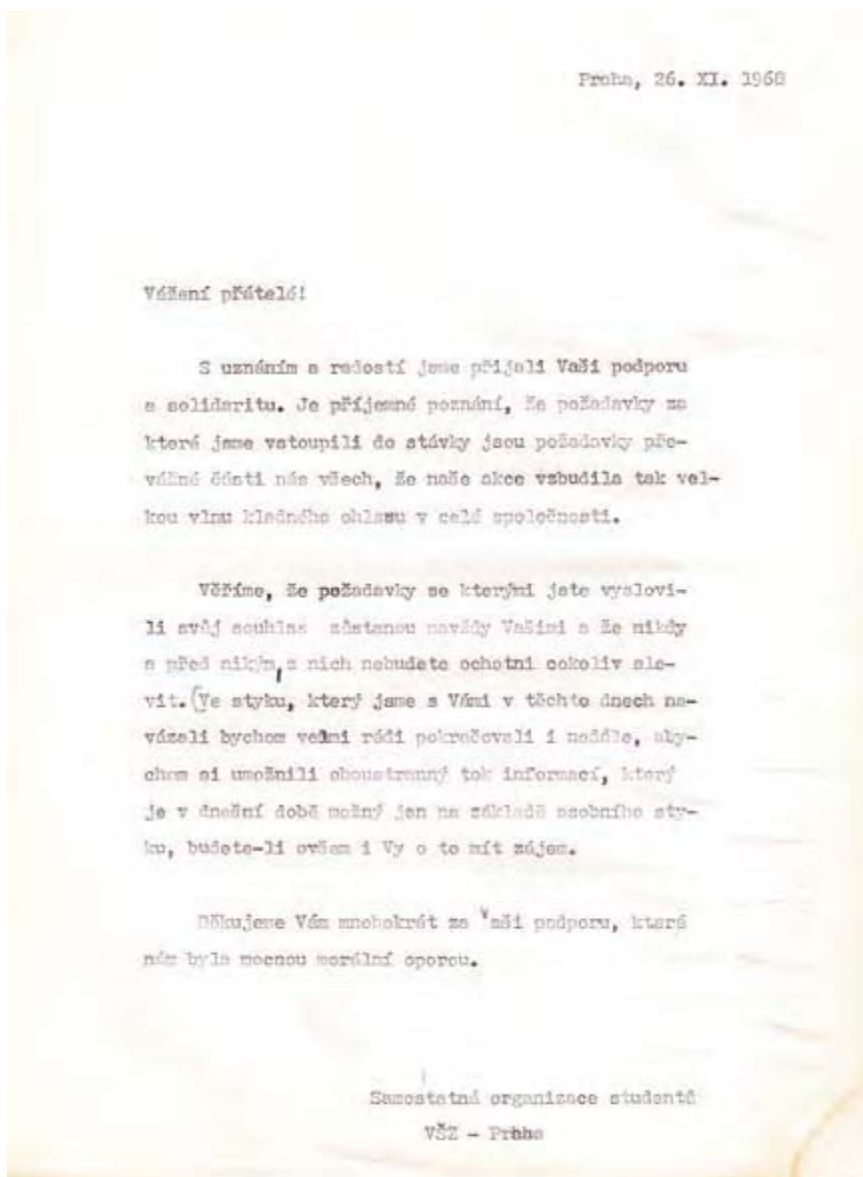
3 Rozhovor autora s Ivanem Dejmalým 20. 7. 1999.

potřebovali nějakého prostředníka pro jednání se studenty.⁴

Svaz vysokoškolského studentstva reprezentoval zpočátku pouze menšinu studentů v českých zemích, bezprostředně po svém založení sdružoval jen patnáct fakult. Další do něj odmítly vstoupit kvůli nesouhlasu s politikou umírněného Rybářova křídla, které chtělo SVS profilovat jako zájmovou organizaci. Do SVS se rozhodli radikální studenti vstoupit až za změněné situace po srpnu 1968 s úmyslem změnit vedení a koncepci SVS.⁵ Radikálním studentům se postupně dařilo měnit charakter této organizace. Na druhém kongresu v Olomouci konaném na konci dubna 1969, kterého se Ivan Dejmal také zúčastnil, se jim podařilo zabránit vstupu svazu do Národní fronty. Svaz vysokoškolského studentstva, do jehož čela se dostal jeden z představitelů radikálů Karel Kovanda, se pak ještě několik měsíců snažil vyvíjet činnost směřující k obraně svobody, a to i po svém zákazu v červnu 1969.

Ivan Dejmal reprezentoval studenty Vysoké školy zemědělské v Praze též na půdě Pražského studentského parlamentu, tedy městského centra SVS. Na jaře 1969 se podílel na jeho radikalizaci. Byl členem skupiny, která na jaře 1969 pod vedením Jiřího Müllera parlament ovládla.

Po okupaci Československa v srpnu 1968 studenti vystupovali proti ustupování reformních komunistů ve vedení KSČ Moskvě a domácím neostalinistům. Odhodlání bránit demokratické reformy vyjádřili nejrozhodněji listopadovou stávkou v roce 1968, které se zúčastnily prakticky všechny vysoké školy v českých zemích a většina na Slovensku. Vedení Svazu vysokoškolského studentstva bylo do stávky de facto dotlačeno, k jejímu vyhlášení došlo pod tlakem radikálních studentů reprezentovaných Akč-

Poděkování Samostatné organizace studentů organizacím, které vyjádřily podporu listopadové stávce. Dejmalův koncept poděkování. Foto: ABS

ním výborem pražských studentů. Ten se oficiálně ustavil 12. listopadu v areálu strahovských kolejí, čemuž ovšem předcházely diskuse zástupců pražských a některých mimopražských

fakult o podobě akcí k výročí 17. listopadu které se vedly od počátku listopadu. Těchto schůzek, stejně jako jednání Akčního výboru pražských studentů, se zúčastnil i Ivan Dejmal.

4 DEJMAL, Ivan: Svaz vysokoškolských studentů. Unio studentium universitatis. In: *Impuls*, roč. 5, č. 3, 4. 4. 1969, s. 16–18. Časopis je uložen v LP, Čsl. studentské hnutí (sb. Ivana Dejmal), inv. č. 175, kart. 3.

5 Rozhovor autora s Ivanem Dejmallem 20. 7. 1999.

Průkazka Ivana Dejmal jako člena stávkového výboru

Foto: ABS

Na Vysoké škole zemědělské v Praze bylo 14. listopadu rozhodnuto shromážděním studentů o konání týdenní stávky od 16. listopadu. Ve svém prohlášení se studenti VŠZ přihlásili k myšlence demokratického a humaního socialistického společenství, k pokračování v tzv. polednové politice. Protestovali zároveň proti dalším ústupkům vedoucích vládních a stranických představitelů sovětskému vedení, především proti podpisu smlouvy mezi vládami ČSSR a SSSR o „dočasném“ umístění sovětských vojsk na území Československa, k němuž došlo 16. října 1968.⁶ Ivan Dejmal byl členem stávkového výboru VŠZ, podílel se na formulování rady jeho prohlášení i na vydávání informativního časopisu v letákové formě Fleš.

Stávka se setkala s velmi příznivým ohlasem u velké části společnosti, neboť studenti nevystupovali

s úzce stavovskými požadavky, jejich program odpovídal všeobecným náladám ve společnosti. Studenty podporovaly odborové organizace v kulturních a vědeckých institucích i na závodech.

Velký ohlas ve veřejnosti vyvolalo upálení studenta FF UK Jana Palacha, který takto v lednu 1969 protestoval proti ústupu od demokratizace. O protestních akcích po Palachově smrti v Praze a zásazích příslušníků Veřejné bezpečnosti proti jejím účastníkům (a proti účastníkům demonstrací po zvolení Gustáva Husáka do funkce prvního tajemníka ÚV KSČ a setkání u pomníku Karla Hynka Máchy na prvního máje 1969) referoval Ivan Dejmal ve svém fejetonu uveřejněném na počátku července 1969 v časopisu Impuls.

Poslední organizovanou studentkou akcí byla stávka na některých

fakultách v Praze, Brně a Českých Budějovicích proti nástupu Gustáva Husáka do funkce prvního tajemníka ÚV KSČ. Ministerstvo školství zakázalo její konání a na většině fakult, kde vůbec nějaké akce proběhly, se skrývaly za označením „Dny polednové politiky“. Výjimkou byla tradičně radikální Vysoká škola zemědělská v Praze, kde se na organizaci stávky opět podílel Ivan Dejmal. Studenti zde přijali 14. dubna 1969 na svém mítinku předběžné rozhodnutí o konání stávky. Toto rozhodnutí bylo přes nesouhlas vedení VŠZ potvrzeno 15. dubna, kdy byla vyhlášena stávka do 17. dubna. Za bezprostřední důvod stávky byla označena demonstrace ozbrojených sil v Československu včetně posilování sovětských jednotek před zasedáním ÚV KSČ.⁷ Mezi samotnými studenty se ovšem stávka obecně nesetkala s větším zájmem a také pod tlakem vedení fakult byla většinou brzy ukončena.

V době, kdy již docházelo k omezování svobod i utlumování studentského hnutí, byl paradoxně realizován jeden z výdobytků studentů – účast jejich zástupců v akademických orgánech vysokých škol a fakult. Ivan Dejmal byl rektorem VŠZ v Praze 24. dubna 1969 jmenován členem její vědecké rady pro volbu akademických funkcionářů, rektora a prorektorů na funkční období 1969/70 – 1972/73.⁸ Děkanem agronomické fakulty VŠZ v Praze byl 24. května 1969 jmenován členem rozšířené vědecké rady fakulty s právem volit akademické funkcionáře.⁹

Dejmal se podílel i na činnosti Hnutí revoluční mládeže (HRM), a to již od jeho založení v prosinci 1968. HRM sdružovalo především studenty, mezi jeho členy patřili dále intelektuálové a někteří dělníci. Nejsilnější základ-

6 LP, f. Čsl. studentské hnutí (sb. Ivana Dejmal), inv. č. 103, kart. 2.

7 Viz LP, f. Čsl. studentské hnutí (sb. Ivana Dejmal), inv. č. 151, kart. 3, prohlášení Samostatné organizace studentů a shromáždění studentů VŠZ z 15. 4. 1969.

8 Tamtéž, inv. č. 163, kart. 3.

9 Tamtéž, inv. č. 170, kart. 3.

nu mělo na FF UK (např. Jaroslav Suk, Jan Frolík, Jaroslav Bašta, Petruška Šustrová, Vavřinec Korčíš.) Klíčovou roli v něm sehrál středoškolský profesor Petr Uhl, působila v něm i západoberlínská studentka Svobodné univerzity a praktikantka v Sociologickém ústavu ČSAV Sibylle Plogstedtová. HRM dlouho představovalo spíše volné sdružení, teprve později přistoupili jeho aktivisté v důsledku snahy po větší konspirativnosti k vytváření pevnější struktury. Kvůli konspiraci používali jeho členové krycí jména, při jejichž volbě často projevíli smysl pro humor a romantismus. Křestní jména bývalých i současných vůdců domácího a světového komunistického hnutí si zvolili např. Bašta („Gustáv“), Uhl („Vladimír“), Šustrová („Naděžda“) nebo Frolík („Walter“), Ivan Dejmal pro svůj pseudonym použil své druhé, jinak neužívané křestní jméno „Mnata“. Specifičnost HRM spočívala v tom, že bylo do značné míry ovlivněno myšlenkami nové levice, která byla ideovou platformou radikálně levicového protestního hnutí na Západě. Jeho členové svými akcemi vystupovali na obranu likvidovaných svobod, velkou aktivitu vyvinuli především u příležitosti prvního výročí okupace Československa v srpnu 1969.

Na Vysoké škole zemědělské v Praze se vytvořila jedna buňka, v níž bylo zhruba deset studentů (Ivan Dejmal, Vladislav Skála, Magda Vlasáková aj.). Když se na podzim 1969 začala Samostatná organizace studentů rozpadat, vstoupily do Hnutí revoluční mládeže další dvě buňky pod vedením Pavla Ryby a Aleše Macháčka.

Tito aktivisté HRM z Vysoké školy zemědělské v Praze se odlišovali od revolučně marxistického jádra HRM. Podle Ivana Dejmalu to bylo způsobeno tím, že jejich názory byly často formovány bezprostředním prožitkem

násilné kolektivizace a vazbou většiny z nich k půdě. Na tomto základě se profiloval radikálně anarchistický proud, jenž reprezentoval např. Aleš Macháček. Svým individualistickým zaměřením byl v rozporu s kolektivismem hlásaným lidmi kolem Petra Uhla. Na druhé straně zastával Ivan Dejmal a někteří jiní studenti z VŠZ v Praze názor, že pro udržování venkovského osídlení a péče o životní prostředí je nutný jistý institucionální rámec. V tom hrála podle nich nezastupitelnou roli osobní iniciativa motivovaná soukromým vlastnictvím. Neodmítali však ani princip zemědělských družstev jako jednotek, které ještě nepřekročily hranici odcizeného vlastnictví.¹⁰ Stejně jako většina členů Hnutí revoluční mládeže zaujímal Ivan Dejmal skeptický postoj vůči zastupitelské demokracii západního typu a cestu viděl spíše v prohlubování celospolečenské samosprávy jako formy účasti lidí na rozhodování o vlastním osudu. Samospráva se měla uskutečňovat jedině v dialogu vyhraněných názorových skupin.¹¹

Je však třeba říci, že ideologický rámec skupiny nebyl tak důležitý. Hnutí revoluční mládeže nabízelo svým členům možnost, jak se rozhodně postavit proti nastupující normalizaci. Jeho jednotícím poutem byl boj proti společnému nepříteli. Také Ivan Dejmal chápal působení v Hnutí revoluční mládeže jako platformu pro obranu svobodného prostoru vydobytého v předchozím období, které se přes všechna rizika a počínající stahování občanů do soukromí byla ochotna řada lidí účastnit. Po návratu z vězení (viz. dále) ho proto zarazila atmosféra v zemi. *Když jsem se po dvou letech vrátil z vězení, vůbec ničemu jsem nerozuměl. Byl jsem cizincem ve vlastní zemi. Opravdu jsem nerozuměl tomu, co se stalo, protože mě zavřeli v rámci boje o udržení svobod-*

ného prostoru, a když jsem se vrátil, tak o ten prostor nikdo nestál. Celou svou vědomou fází dospívání a první část dospělosti jsem žil myšlením, které vrcholilo v letech 1968 a 1969 a které bylo sdíleno většinou společností ... Nikdy jsem nezažil zkušenost „normalizace“ na vlastní kůži, vstoupil jsem až do „znormalizovaného“ světa.¹²

K rozbití skupiny došlo na přelomu let 1969 a 1970, kdy byly zatčeny téměř dvě desítky jejích členů, včetně Ivana Dejmalu. Ten byl zadržen 16. ledna 1970. Téhož dne bylo na základě usnesení vyšetřovatele odboru vyšetřování Státní bezpečnosti Krajské správy SNB v Praze mj. Jaroslava Jirouška zahájeno jeho trestní stíhání. Obviněn byl z trestného činu podvracení republiky podle § 98 odst. 1 tr. zákona. Krajský prokurátor v Praze rozhodl 20. ledna o jeho vzetí do vazby. Ta byla neustále prodlužována, což bylo odůvodňováno údajnou hrozbou Dejmalova útěku, případně nebezpečím varování dalších členů skupiny nebo ovlivňování svědků. To byly též argumenty pro zamítnutí řady Dejmalových stížností. Ve věznicích v Praze-Ruzyni nuceně pobýval nejen po dobu zhruba půlročního vyšetřování, ale i po jeho skončení, kdy musel se spoluobviněnými dlouho čekat na zahájení soudního jednání.

Až na Karla Čambulu (45 let) byli všichni zatčeni mladí lidé. Nejmladšímu z nich bylo v době jeho zadržení pouze 19 let. Jejich nezkušenost s policejními orgány a psychologický nátlak spojený s přítomností provokatérů v celách vedly k tomu, že řada zatčených prozradila o činnosti Hnutí revoluční mládeže a jeho členech příliš mnoho. Aniž bychom to chtěli jakkoli odsuzovat – většina z nich v průběhu soudního procesu své výpovědi odvolala, k čemuž ovšem nebylo přihlíženo – je třeba vyzdvihnout právě chování

10 Rozhovor autora s Ivanem Dejmallem 20. 7. 1999.

11 Rozhovor autora s Ivanem Dejmallem 4. 2. 1999.

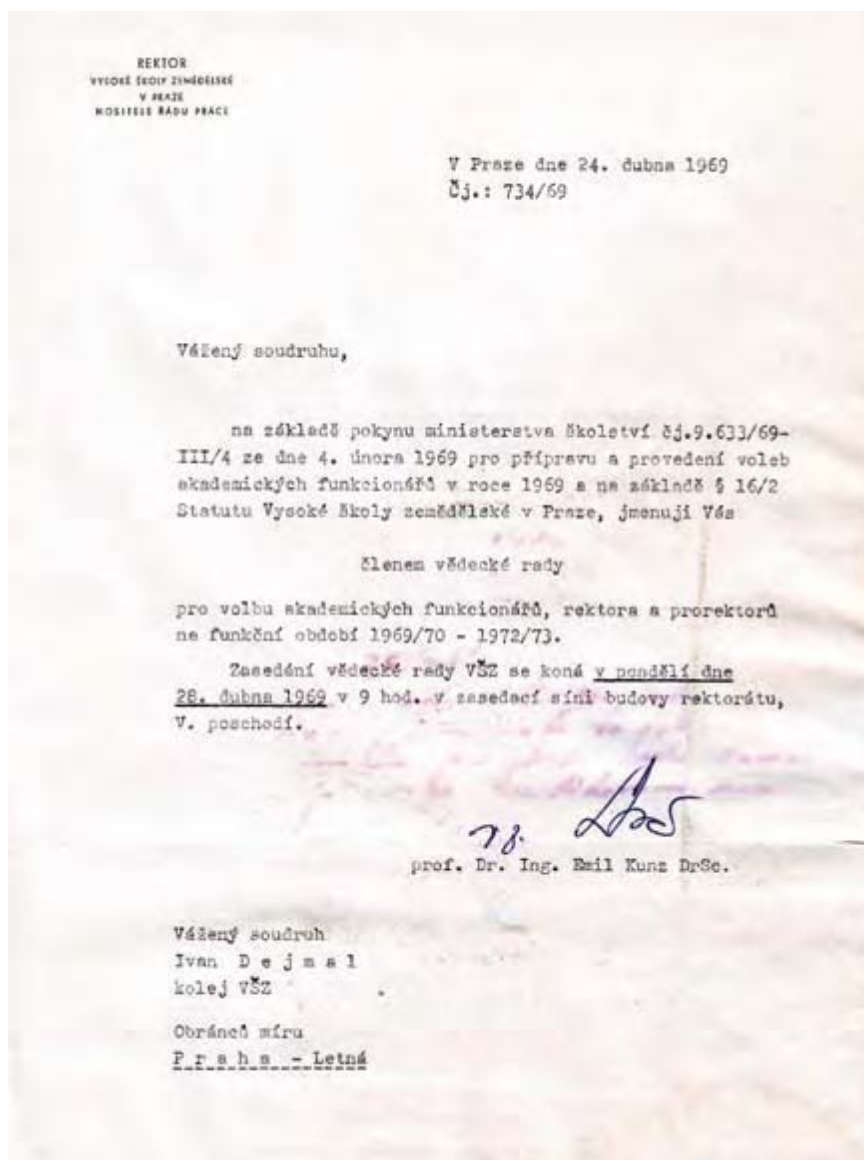
12 Tamtéž.

Ivana Dejmal, který důsledně odmítal o působení v HRM vypovídat.

Proces u Městského soudu v Praze proběhl až dlouho po skončení vyšetřování v březnu 1971. Doprovázela ho silná kampaň v československých sdělovacích prostředcích zaměřená na diskreditaci obžalovaných. Samotný průběh procesu měl k objektivitě daleko, od zinscenovaných představení padesátých let se však lišil aktivním chováním většiny obžalovaných, kteří vyvraceli absurdní obvinění z protisocialistického zaměření. Také někteří obhájci nebyli pouhými loutkami a vystupovali na straně svých mandantů. Rozsudek nad sedmnácti obviněnými byl vynesen 19. března 1971. K nejvyššímu trestu, čtyřem rokům nepodmíněně, byl odsouzen Petr Uhl. Sibylle Plogstedtová a Jaroslav Bašta dostali 2, 5 roku nepodmíněně, další obvinění pak trest v rozmezí 1–2 let. Ivan Dejmal byl odsouzen k dvouletému trestu odnětí svobody.

Represe proti členům HRM vyvolaly protesty po celém světě, které vrcholily v průběhu soudního jednání a po vynesení rozsudku. Protestovali proti nim tak významné osobnosti jako Jean-Paul Sartre, Simone de Beauvoirová nebo Ernst Bloch. Nejaktivněji se do kampaně na podporu vězňených členů HRM zapojili stoupenci radikální levice na Západě, kteří vedle vydávání protestních prohlášení zorganizovali též celou řadu demonstrací. Souzení našli podporu i doma, skupina převážně mladých lidí čekala přes hrozbu postihu společně s několika zahraničními novináři před soudní síní.¹³

Československé studentské hnutí patřilo v průběhu 60. let k významným proudům prodemokratického hnutí ve společnosti. Po okupaci v srpnu 1968 jeho aktivisté vystupo-

Dekret rektora Vysoké školy zemědělské v Praze

vali rozhodně proti ústupu od demokratizačních reforem Pražského jara, což byl od každého z nich bezesporu akt osobní statečnosti. Řada z nich na to doplatila vězňením. Mezi teh-

dejšími studentskými předáky najdeme významné představitele protirežimní opozice v sedmdesátých a osmdesátých letech. Patřil mezi ně bezesporu i Ivan Dejmal.

13 K Hnutí revoluční mládeže viz především PAŽOUT, Jaroslav: Hnutí revoluční mládeže 1968–1970. Edice dokumentů. Sešity Ústavu pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky, č. 39, Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd ČR, Praha 2004. Informace o trestním stíhání a vyšetřování Ivana Dejmal a byly čerpány především ze soudního spisu případu „Petr Uhl a spol.“, který byl v roce 2002 při povodni zatopen v Centrální spisovně Městského soudu v Praze a jehož ošetřené části jsou v současnosti postupně předávány do Archivu hlavního města Prahy.